

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอ่างทอง (Angthong Provincial Public Health Office)

ผลของการใช้แผนเตรียมความพร้อมในการดูแลผู้ป่วยผ่าตัดที่ได้รับยาระงับ ความรู้สึกในโรงพยาบาลวิเศษชัยชาญ

The results of using preparedness plans in caring for
postoperative patients who have undergone anesthesia in
Wisetchaichan Hospital

ชูชาติ ผ่องโต

Chuchat Phongto

บทคัดย่อ

การวิจัยแบบทดลองเบื้องต้นครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อเปรียบเทียบความรู้ ความวิตกกังวลและความพึงพอใจของผู้ป่วยผ่าตัดก่อนและหลังใช้แผนเตรียมความพร้อมในการดูแลผู้ป่วยผ่าตัดที่ได้รับยาระงับความรู้สึก กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ป่วยที่มารับบริการผ่าตัดที่ได้รับยาระงับความรู้สึก โรงพยาบาลวิเศษชัยชาญ จำนวน 30 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 2 ส่วน คือ 1.สื่อวีดิทัศน์และเอกสารคู่มือ 2. เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบบันทึกข้อมูลทั่วไป แบบประเมินความรู้เกี่ยวกับการผ่าตัดและการระงับความรู้สึก แบบประเมินความวิตกกังวลขณะเผชิญสถานการณ์ STAI From Y-1 และแบบประเมินความพึงพอใจ ซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ และผ่านการทดสอบความเชื่อมั่นโดยใช้ KR-20 และอัลฟาของ ครอนบาค แบบประเมินมีค่าเท่ากับ 0.82, 0.86 และ 0.74 ตามลำดับ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างระหว่างวันที่ 1 เมษายน – 21 มิถุนายน 2567 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนาได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติอนุมานได้แก่ Pair t-test ผลการวิจัยมีดังต่อไปนี้ กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยของความรู้ก่อนใช้แผนเตรียมความพร้อมในการดูแลผู้ป่วยผ่าตัดที่ได้รับยาระงับความรู้สึกเท่ากับ 6.43 และหลังใช้แผน 12.86 เมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติพบว่าคะแนนเฉลี่ยความรู้หลังใช้แผนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีคะแนนเฉลี่ยของความวิตกกังวลขณะเผชิญก่อนใช้แผนเท่ากับ 43.96 และหลังใช้แผนเท่ากับ 32.60 เมื่อทดสอบความแตกต่าง

ทางสถิติพบว่าคะแนนเฉลี่ยความวิตกกังวลหลังใช้แผนลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการใช้โปรแกรมอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 97.43

จากผลการศึกษาครั้งนี้จึงควรส่งเสริมให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับแบบแผนการเตรียมความพร้อมในการดูแลผู้ป่วยผ่าตัดที่ได้รับยาระงับความรู้สึกนี้ไปใช้ เป็นแนวทางในการพัฒนางานด้านการเยี่ยมผู้ป่วยก่อนผ่าตัดที่ได้รับยาระงับความรู้สึกเพื่อลดความวิตกกังวลในผู้ป่วยที่ได้รับยาระงับความรู้สึกในงานวิสัญญีอย่างต่อเนื่องและใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะการให้ข้อมูลความรู้แก่ผู้ป่วยที่มาใช้บริการในด้านอื่นๆ เพื่อสร้างความพึงพอใจในผู้รับบริการให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

คำสำคัญ : การดูแลก่อนและหลังการให้ยาระงับความรู้สึก, ความวิตกกังวล, ความพึงพอใจ

Abstract

This preliminary experimental research aims to compare the knowledge, anxiety, and satisfaction of surgical patients before and after using a preparation plan for patients receiving anesthesia. The sample consisted of 30 patients undergoing surgery with anesthesia at Wiset Chai Chan Hospital, selected by purposive sampling. The research instruments included two parts: 1. A video and manual guide, and 2. Data collection tools, such as a general information record, a knowledge assessment about surgery and anesthesia, the STAI Form Y-1 for assessing anxiety during situations, and a satisfaction assessment. These tools were validated for content validity by experts and reliability tested using KR-20 and Cronbach's alpha, yielding values of 0.82, 0.86, and 0.74, respectively. Data were collected through interviews with the sample group from April 1 to June 21, 2024, and analyzed using descriptive statistics (frequency, percentage, mean, and standard deviation) and inferential statistics (paired t-test). The research results are as follows: The average knowledge score before using the preparation plan was 6.43 and after using the plan was 12.86. Statistical testing showed that the average score significantly increased after using the plan. The average anxiety score before using the plan was 43.96 and after using the plan was 32.60. Statistical testing showed that the average score significantly decreased after using the plan. The sample group had an average satisfaction score with the program at a high level, at 97.43%. Based on these findings, it is recommended that

relevant stakeholders adopt this preparation plan for surgical patients receiving anesthesia to guide the development of preoperative care, reduce anxiety in anesthetized patients in anesthesiology, and improve information dissemination skills for patients receiving other services to enhance overall patient satisfaction.

Keyword: Pre- and Post-anesthesia care , Anxiety , satisfaction

---

Wisetchaichan hospital

1. บทนำ

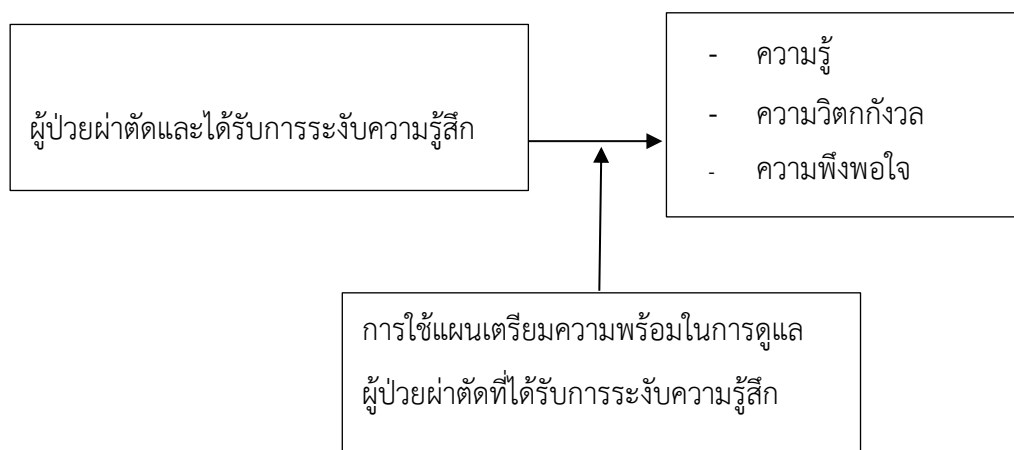
ปัจจุบันโรงพยาบาลทุกแห่งในประเทศไทย มีความตื่นตัวด้านคุณภาพบริการ และได้เข้าร่วมโครงการพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาล (Hospital accreditation) เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งหลักสำคัญในการพัฒนาคุณภาพบริการมี 3 ประการคือ ความมีใจมุ่งมั่นของเจ้าหน้าที่ทุกคนในโรงพยาบาล การทำงานเป็นทีม และการยึดประโยชน์ของผู้รับบริการเป็นสิ่งสำคัญ การบริการที่ได้คุณภาพนั้นนอกจากต้องปฏิบัติตามมาตรฐานแล้วยังต้องมีการพัฒนาคุณภาพบริการอย่างต่อเนื่อง โดยทำการศึกษาวิเคราะห์ผลการพัฒนาคุณภาพการบริการเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบบริการของหน่วยงานต่อไป

โรงพยาบาลวิเศษชัยชาญเป็นโรงพยาบาลชุมชน ขนาด 90 เตียง มีนโยบายให้บริการโดยเน้นผู้ป่วยเป็นศูนย์กลาง ได้รับการรับรองคุณภาพ HA ในปี 2552 ดังนั้นทุกหน่วยงานจึงต้องมีการพัฒนางานอยู่เสมอ เพื่อสนองนโยบายของโรงพยาบาล งานห้องผ่าตัดและวิสัญญีพยาบาลมีหน้าที่ให้บริการแก่ผู้ป่วยโดยตรงในด้านการบริการผ่าตัดและระงับความรู้สึก แก่ผู้รับบริการโดยกระบวนการดูแลผู้ป่วยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะก่อนผ่าตัดและก่อนให้ยาระงับความรู้สึก ระยะผ่าตัดและระยะให้ยาระงับความรู้สึก ระยะหลังผ่าตัดและหลังให้ยาระงับความรู้สึก จากการศึกษาผู้มารับบริการก่อนได้รับการผ่าตัดไม่ว่าจะผ่าตัดฉุกเฉินหรือทราบล่วงหน้ามาก่อนก็ตามมักจะเกิดความวิตกกังวล ความกลัวแม้ว่าในรายที่เคยผ่าตัดมาแล้วก็ตาม วิสัญญีพยาบาลจึงต้องเยี่ยมผู้ป่วยเพื่อเตรียมความพร้อมทั้งด้านร่างกายและจิตใจ โดยการให้ความรู้ให้คำแนะนำการปฏิบัติตัวก่อนและหลังการให้ยาระงับความรู้สึก เพื่อให้ผู้รับบริการการผ่าตัดให้ความร่วมมือปฏิบัติตัวได้ถูกต้อง สร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้ป่วย ทำให้ผู้ป่วยมั่นใจคลายความวิตกกังวล ซึ่งบางครั้งการสอนโดยการบอกเล่าให้ผู้ป่วยปฏิบัติอาจเกิดความคลาดเคลื่อน หรือไม่เข้าใจ ปฏิบัติตามคำแนะนำได้ไม่ถูกต้อง ผู้ทำการวิจัยจึงพัฒนาแผนการเตรียมความพร้อมในการดูแลผู้ป่วยที่ได้รับยาระงับความรู้สึก

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความรู้ก่อนหลังการใช้แผนเตรียมความพร้อมในการดูแลผู้ป่วยที่ได้รับยาระงับความรู้สึก
2. เพื่อเปรียบเทียบความวิตกกังวลก่อนหลังการใช้แผนเตรียมความพร้อมในการดูแลผู้ป่วยที่ได้รับยาระงับความรู้สึก
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้ป่วยหลังใช้แผนการเตรียมความพร้อมในการดูแลผู้ป่วยผ่าตัดที่ได้รับยาระงับความรู้สึก

3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบทดลองเบื้องต้น (Pre-Experiment Research) เปรียบเทียบกลุ่มเดี่ยว วัดผลก่อน-หลัง (One group pre-posttest design)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้ป่วยที่มารับบริการผ่าตัดที่ได้รับยาระงับความรู้สึก โรงพยาบาลวิเศษชัยชาญระหว่างเดือน เมษายน – มิถุนายน 2567

กลุ่มตัวอย่าง คือผู้ป่วยที่มารับบริการผ่าตัดที่ได้รับยาระงับความรู้สึก โรงพยาบาลวิเศษชัยชาญ การเลือกกลุ่มตัวอย่างเลือกแบบเจาะจง โดยมีเกณฑ์คัดเข้าดังนี้

1. ผู้ป่วยที่มานอนโรงพยาบาลก่อนผ่าตัดอย่างน้อย 1 วัน

2. ผู้ป่วยที่ติดต่อสื่อสารด้วยภาษาไทยได้ดี ไม่มีข้อจำกัดด้านการได้ยินและการมองเห็น ที่เป็นอุปสรรคในการอ่าน
3. ผู้ป่วยที่ยินดีเข้าร่วมวิจัย

มีเกณฑ์คัดออกดังนี้

1. ผู้ป่วยขอเลิก หรือถอนตัวไม่เข้าร่วมการวิจัย
2. ผู้ป่วยไม่สามารถเข้าร่วมการวิจัยได้อย่างต่อเนื่อง

การคำนวณกลุ่มตัวอย่าง

โดยใช้สูตรของ Two Dependent means จาก App N4studies จากการศึกษาของชชีร์สิริ หงส์วิไล (2557)⁽¹⁾ ศึกษาผลลัพธ์ของแบบแผนการเตรียมความพร้อมในการดูแลผู้ป่วยที่ได้รับยาระงับความรู้สึกพบว่า คะแนนความวิตกกังวลก่อนและหลังทดลองเท่ากับ 41.20 และ 33.85 ตามลำดับ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 11.12 และ 8.29 ตามลำดับได้ Sample size (n) = 14 เพื่อให้ข้อมูลที่ได้จากการทดลองมีการกระจาย และสามารถอ้างอิงไปยังกลุ่มประชากรได้ดี การวิจัยครั้งนี้จึงกำหนดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แบบแผนการเตรียมความพร้อมในผู้ป่วยที่ได้รับ การระงับความรู้สึก ซึ่งใช้ในรูปแบบของการให้ข้อมูลแก่ผู้ป่วยประกอบไปด้วย

- 1.1 สื่อดีที่ค้นเรื่องคำแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวก่อนได้รับยาระงับความรู้สึก ที่ ผู้วิจัย สร้างขึ้นเอง ซึ่งได้ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องความเหมาะสมของเนื้อหา ภาษาที่ใช้ และระยะเวลาที่เหมาะสมจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน มีความยาวประมาณ 10 นาที มีเนื้อหาเกี่ยวกับลักษณะขั้นตอนและวิธีการให้ยาระงับความรู้สึก 2 วิธี คือการระงับความรู้สึกแบบทั่วตัวและการใช้ยาทางหลอดเลือดดำ ข้อมูลเกี่ยวกับคำแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวของผู้ป่วยก่อน และหลังได้รับยาระงับความรู้สึก รวมถึงภาวะแทรกซ้อนที่อาจเกิดขึ้นได้ในขณะและหลังการได้รับยาระงับความรู้สึกเป็นต้น

- 1.2 เอกสารคู่มือที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับลักษณะขั้นตอน และวิธีการระงับความรู้สึก 2 วิธี คือการระงับความรู้สึกแบบทั่วตัวและการให้ยาระงับความรู้สึกทางหลอดเลือดดำ ประวัติของผู้ป่วยที่สำคัญที่มีผลต่อการให้ยาระงับความรู้สึก การปฏิบัติตัวของผู้ป่วยก่อนและหลังการเข้ารับการผ่าตัดและการระงับความรู้สึก เช่น การงดอาหารและน้ำ ภาวะแทรกซ้อนที่อาจเกิดขึ้นได้ในขณะและหลังการได้รับยาระงับความรู้สึก เป็นต้น

- 1.3 ตัวผู้วิจัยเป็นผู้ให้ข้อมูลทางวาจาแก่ผู้ป่วย ซึ่งเนื้อหาของข้อมูลเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวของผู้ป่วยก่อนได้รับยาระงับความรู้สึก และตอบข้อสงสัยแก่ผู้ป่วยในกรณีที่ผู้ป่วยซักถาม

2. เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล ได้แก่

2.1 แบบบันทึกข้อมูลทั่วไปของผู้ป่วยที่มารับการผ่าตัดและให้ยาระงับความรู้สึก

ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ ระดับการศึกษา ประวัติการได้รับยาระงับความรู้สึก โดยลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบและเติมคำในช่องว่าง

2.2 แบบประเมินความรู้เกี่ยวกับการผ่าตัดและการระงับความรู้สึก จำนวน 13 ข้อ เป็นคำถามเชิงบวกจำนวน 8 ข้อ และคำถามเชิงลบจำนวน 5 ข้อ เป็นแบบถูกผิดและไม่ทราบ ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดหรือตอบไม่ทราบได้ 0 คะแนน ข้อคำถามเชิงลบจะมีการกลับคะแนนตรงข้ามกับคำถามเชิงบวก

2.3 แบบประเมินความวิตกกังวลขณะเผชิญสถานการณ์ STAI Form Y-1 ผู้วิจัยได้นำแบบประเมินความวิตกกังวลของ สปิลเบอร์เกอร์(Spielberger, 1983)⁽²⁾ ซึ่งประกอบด้วยคำถามจำนวน 20 ข้อ เป็นข้อความในทางบวก จำนวน 10 ข้อ และข้อความในทางลบ มี 10 ข้อ กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนโดยแบ่งเป็น 4 ระดับดังนี้

ข้อความในทางบวก		ข้อความในทางลบ	
ไม่เลย	กำหนด 1 คะแนน	ไม่เลย	กำหนด 4 คะแนน
มีบ้าง	กำหนด 2 คะแนน	มีบ้าง	กำหนด 3 คะแนน
ค่อนข้างมาก	กำหนด 3 คะแนน	ค่อนข้างมาก	กำหนด 2 คะแนน
มากที่สุด	กำหนด 4 คะแนน	มากที่สุด	กำหนด 1 คะแนน

2.4 แบบประเมินความพึงพอใจของผู้ป่วยต่อการได้รับยาระงับความรู้สึก มีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ คือ มาก ปานกลาง น้อย โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

มาก	3 คะแนน	หมายถึง	มีความพึงพอใจในข้อความนั้นทั้งหมด
ปานกลาง	2 คะแนน	หมายถึง	มีความพึงพอใจในข้อความนั้นบางส่วน
น้อย	1 คะแนน	หมายถึง	มีความพึงพอใจในข้อความนั้นน้อย

แบบประเมินมีลักษณะเป็นคำถามปลายปิดจำนวน 16 ข้อ คะแนนเต็ม 48 คะแนน คะแนนต่ำสุด 16 คะแนน แล้วแบ่งเป็น 3 ช่วง (ต่ำ/ปานกลาง/สูง) ใช้สูตร Class interval (Best, 1970)⁽³⁾ จัดระดับคะแนนได้ดังนี้

มีความพึงพอใจในระดับสูง	38 – 48 คะแนน
มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง	27 – 37 คะแนน
มีความพึงพอใจในระดับต่ำ	16 – 26 คะแนน

การตรวจสอบความตรง(Validity)

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปปรึกษากับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องทางภาษา และความครอบคลุมของเนื้อหา (Content Validity) แล้วจึงนำไปใช้ในการวิจัย

การตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability)

แบบสอบถามความรู้ ความวิตกกังวลขณะเผชิญสถานการณ์ STAI Form Y-1 และความพึงพอใจ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 คน แล้วนำแบบสอบถามทั้งหมดมาให้คะแนนและวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น โดยคำนวณจาก KR-20 และสูตรของครอนบาช (Cronbach's Coefficient +Alpha) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป พบว่าแบบวัดความรู้มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.82, 0.86 และ 0.74 ตามลำดับ

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้อง จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยมีรายละเอียดตามลักษณะข้อมูลดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่การแจกแจงความถี่ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. เปรียบเทียบความแตกต่างความรู้ก่อนและหลังการใช้แผนเตรียมความพร้อมในการดูแลผู้ป่วยก่อนผ่าตัดที่ได้รับยาระงับความรู้สึกโดยใช้สถิติ Paired t-test
3. เปรียบเทียบความแตกต่างความวิตกกังวลก่อนและหลังการใช้แผนเตรียมความพร้อมในการดูแลผู้ป่วยก่อนผ่าตัดที่ได้รับยาระงับความรู้สึก โดยใช้สถิติ Paired t-test
4. วิเคราะห์ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างหลังการใช้แผนเตรียมความพร้อมในการดูแลผู้ป่วยก่อนผ่าตัดที่ได้รับยาระงับความรู้สึกโดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่การแจกแจงความถี่ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไป กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงทั้งหมด อยู่ในช่วงอายุ 30-39 ปี มากถึง ร้อยละ 43.3 สถานภาพสมรสคู่ ร้อยละ 93.3 การศึกษาส่วนใหญ่ระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 66.7 ประกอบอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 56.7 รายได้เฉลี่ย 5,000 - 10,000 บาท ร้อยละ 56.7 ไม่เคยผ่าตัดและได้รับยาระงับความรู้สึก ร้อยละ 86.7 ดังรายละเอียดตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละผู้มารับบริการผ่าตัดที่ได้รับยาระงับความรู้สึกจำแนกตามข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน(คน)	ร้อยละ
เพศ		
หญิง	30	100
อายุ(ปี)		
0-29	9	30
30-39	13	43.3
40-49	5	16.7
50-100	3	10
$\bar{X}$ =35.90 S.D.=11.382		
สถานภาพสมรส		
โสด	2	6.7
คู่	28	93.3
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	10	33.3
มัธยมศึกษา	20	66.7
อาชีพ		
เกษตรกรกรรม	7	23.3
รับจ้าง	27	56.7
ค้าขาย	4	13.3
ลูกจ้าง/พนักงานบริษัท	2	6.6
รายได้เฉลี่ย		
5,000-10,000 บาท	17	56.7
10,001-20,000 บาท	12	40
มากกว่า 20,000 บาท	1	3.3
ประสบการณ์การได้รับยาระงับความรู้สึก		
ไม่เคยได้รับ	26	86.7
ระงับความรู้สึกแบบทั่วไป	3	10
ระงับความรู้สึกทางไขสันหลัง	1	3.3

2. ความรู้เกี่ยวกับการเตรียมตัวก่อนผ่าตัดก่อนและหลังการใช้แผนเตรียมความพร้อมในการดูแลผู้ป่วยผ่าตัดที่ได้รับยาระงับความรู้สึก

ระดับความรู้ของกลุ่มตัวอย่างรายข้อก่อนใช้แผนเตรียมความพร้อมในการดูแลผู้ป่วยผ่าตัดที่ได้รับยา
ระงับความรู้สึก พบว่าคะแนนความรู้มีค่าต่ำสุด ร้อยละ 23.3 ในข้อที่ 3 และสูงสุด ร้อยละ 96.7 ในข้อที่ 2
และ 11 หลังใช้แผนพบว่า คะแนนความรู้มีค่าต่ำสุด ร้อยละ 96.7 ในข้อที่ 2, 3, 11 และ 13 และสูงสุด ร้อยละ
100 ในข้อที่เหลือทั้งหมดดังรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ร้อยละความรู้เกี่ยวกับการเตรียมตัวก่อนผ่าตัดก่อนและหลังการใช้แผนเตรียมความพร้อมใน
การดูแลผู้ป่วยผ่าตัดที่ได้รับยาระงับความรู้สึกรายข้อ

ข้อที่	ความรู้	ก่อนใช้	หลังใช้
		แผน	แผน
		ร้อยละ	ร้อยละ
1	การผ่าตัดโดยการให้ยาระงับความรู้สึกต้องเตรียมตัวก่อนผ่าตัด	70.0	100
2	ก่อนการให้ยาระงับความรู้สึกเพื่อการทำผ่าตัดต้องงดน้ำและอาหาร	96.7	96.7
3	การงดน้ำงดอาหารจำเป็นสำหรับการให้ยาระงับความรู้สึกที่ผ่าตัด เกี่ยวกับช่องท้องเท่านั้น	23.3	96.7
4	การงดน้ำและอาหารก่อนให้ยาระงับความรู้สึกเพื่อทำการผ่าตัดเพื่อ ป้องกันภาวะสำลักอาหาร	86.7	100
5	โรคประจำตัวบางอย่างมีผลต่อการผ่าตัดที่ได้รับยาระงับความรู้สึก	38.7	100
6	ท่านสามารถรับประทานยารักษาโรคประจำตัวของท่านได้ปกติก่อน การผ่าตัดโดยไม่ต้องแจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบ	40	100
7	ยาบางอย่างมีผลต่อการผ่าตัดและระงับความรู้สึก	46.7	100
8	การแพ้ยาหรืออาหารมีผลต่อการผ่าตัดที่ได้รับยาระงับความรู้สึก	30	100
9	ท่านสามารถใส่เครื่องประดับเช่นสร้อยแหวนนาฬิกาเข้าห้องผ่าตัดได้	60	100
10	ท่านไม่จำเป็นต้องถอดฟันปลอมถ้าไม่ได้ผ่าตัดในช่องปาก	56.7	100
11	การได้รับยาระงับความรู้สึกไม่มีผลแทรกซ้อนใดๆต่อร่างกายเหมือน การนอนหลับแล้วตื่นมาแบบปกติ	96.7	96.7
12	หลังผ่าตัดด้วยการให้ยาระงับความรู้สึกท่านไม่สามารถดื่มน้ำหรือ รับประทานอาหารได้ทันทีต้องรอให้แพทย์อนุญาตก่อน	53.3	100
13	หลังผ่าตัดและให้ยาระงับความรู้สึกท่านควรเคลื่อนไหวร่างกาย เพื่อให้การฟื้นตัวได้เร็วขึ้น	30	96.7

เมื่อพิจารณาระดับความรู้ของกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังใช้แผนเตรียมความพร้อมในการดูแลผู้ป่วยผ่าตัดที่
ได้รับยาระงับความรู้สึก พบว่าส่วนใหญ่มีความรู้อยู่ในระดับสูง ร้อยละ 50 และ ร้อยละ 100 ตามลำดับ
ดังรายละเอียดในตารางที่ 3

ตารางที่ 5 ร้อยละความวิตกกังวลขณะเผชิญสถานการณ์ก่อนและหลังการใช้แผนเตรียมความพร้อมในการดูแลผู้ป่วยผ่าตัดที่ได้รับยาระงับความรู้สึกรายข้อ

ข้อ ที่	ความวิตกกังวลขณะ เผชิญ	ก่อนใช้แผน				หลังใช้แผน			
		ไม่ เลย	มีบ้าง	ค่อนข้าง มาก	มาก ที่สุด	ไม่ เลย	มีบ้าง	ค่อนข้าง มาก	มากที่สุด
1	ท่านรู้สึกสงบ	0	60	40	0	0	3.3	90	6.7
2	ท่านรู้สึกมั่นคง ปลอดภัย	0	56.7	40	3.3	0	3.3	80	16.7
3	ท่านเป็นคนเครียด	10	80	10	0	33.3	66.7	0	0
4	ท่านรู้สึกเกร็งและ เครียด	0	26.7	63.3	10	73.3	26.7	0	0
5	ท่านรู้สึกสบายๆ	3.3	50	46.7	0	0	0	80	20
6	ท่านรู้สึกอารมณ์เสีย	73.3	23.3	0	3.3	90	10	0	0
7	ท่านรู้สึกวิตกกังวลกับ สิ่งที้อาจจะเกิดขึ้น	6.7	40	53.3	0	10	90	0	0
8	ท่านรู้สึกพึงพอใจ	0	46.7	36.7	16.7	0	6.7	70	23.3
9	ท่านรู้สึกตื่นกลัว	0	20	73.3	6.7	66.7	33.3	0	0
10	ท่านรู้สึกสะดวกสบาย	0	40	43.3	46.7	0	6.7	76.7	16.7
11	ท่านรู้สึกเชื่อมั่นใน ตนเอง	3.3	43.3	50	3.3	0	13.3	83.3	3.3
12	ท่านรู้สึกตื่นเต้น	0	53.3	46.7	0	0	96.7	3.3	0
13	ท่านรู้สึก กระสับกระส่าย	23.3	63.3	10	3.3	96.7	3.3	0	0
14	ท่านรู้สึกกลัวใจ	23.3	63.3	13.3	3.3	73.3	26.7	0	0
15	ท่านรู้สึกผ่อนคลาย	3.3	56.7	30	10	0	3.3	90	6.7
16	ท่านรู้สึกไม่พึงพอใจ	83.3	6.7	6.7	3.3	93.3	6.7	0	0
17	ท่านวิตกกังวล	6.7	50	43.3	0	20	80	0	0
18	ท่านรู้สึกสับสน	20	56.7	20.0	3.3	86.7	13.3	0	0
19	ท่านรู้สึกมั่นคง	0	40	53.3	6.7	0	0	83.3	16.7
20	ท่านรู้สึกเป็นคนน่าคบ	0	23.3	66.7	10	0	0	73.3	26.7

เมื่อพิจารณาระดับความวิตกกังวลขณะเผชิญสถานการณ์ของกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังใช้แผนเตรียมความพร้อมในการดูแลผู้ป่วยผ่าตัดที่ได้รับยาระงับความรู้สึก พบว่าส่วนใหญ่มีความวิตกกังวลขณะเผชิญอยู่ในระดับปานกลางและระดับต่ำ ร้อยละ 63.3 และร้อยละ 96.7 ตามลำดับ ดังรายละเอียดในตารางที่ 6 ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับความวิตกกังวลขณะเผชิญสถานการณ์ก่อนและหลังใช้แผนเตรียมความพร้อมในการดูแลผู้ป่วยผ่าตัดที่ได้รับยาระงับความรู้สึก

ระดับความวิตกกังวลขณะ เผชิญสถานการณ์		ก่อน		หลัง	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำ (20-40 คะแนน)		11	36.7	29	96.7
ปานกลาง (41-60 คะแนน)		19	63.3	1	3.3
สูง (61-80 คะแนน)		0	0	0	0
รวม		30	100	30	100

$\bar{X}$ =43.96, S.D=7.58, Min =25, Max=56 $\bar{X}$ =32.60, S.D=3.24, Min =23, Max=41

การเปรียบเทียบคะแนนความวิตกกังวลขณะเผชิญก่อนและหลังใช้แผนเตรียมความพร้อมในการดูแลผู้ป่วยผ่าตัดที่ได้รับยาระงับความรู้สึก

กลุ่มตัวอย่าง มีคะแนนเฉลี่ยของความวิตกกังวลขณะเผชิญก่อนใช้แผนเตรียมความพร้อมในการดูแลผู้ป่วยผ่าตัดที่ได้รับยาระงับความรู้สึก เท่ากับ 43.96 และหลังใช้แผน 32.60 เมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติพบว่าคะแนนเฉลี่ยหลังใช้แผนลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังแสดงในตารางที่ 7 ตารางที่ 7 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความวิตกกังวลขณะเผชิญก่อนและหลังใช้แผนเตรียมความพร้อมในการดูแลผู้ป่วยผ่าตัดที่ได้รับยาระงับความรู้สึก

ความวิตกกังวลขณะ เผชิญ	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	t	p-value
ก่อนใช้แผน	43.96	7.58	9.54	.000
หลังใช้แผน	32.60	3.24		

P < 0.001

4. ความพึงพอใจ ร้อยละความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มาใช้บริการผ่าตัดหลังใช้แผนเตรียมความพร้อมในการดูแลผู้ป่วยผ่าตัดที่ได้รับยาระงับความรู้สึกอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 100 เป็นส่วนใหญ่มีระดับต่ำสุด 2

ลำดับคือการได้รับข้อมูลเกี่ยวกับชนิดและขั้นตอนของการผ่าตัดและระงับความรู้สึก ร้อยละ 80 และการเปิดโอกาสให้ซักถามปัญหาข้อข้องใจ ร้อยละ 86.7 ดังรายละเอียดในตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ร้อยละความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มารับบริการผ่าตัดหลังใช้แผนเตรียมความพร้อมในการดูแลผู้ป่วยผ่าตัดที่ได้รับยาระงับความรู้สึกรายข้อ

ข้อที่	ความพึงพอใจ	มาก	ปานกลาง	น้อย
1	ความเหมาะสมของสถานที่ สภาพแวดล้อม สะอาด เป็นระเบียบ และบรรยากาศในการให้การพยาบาลในห้องผ่าตัดมีความผ่อนคลาย	93.3	6.7	0
2	ขั้นตอนการเข้ารับบริการมีความสะดวก รวดเร็ว และขั้นตอนไม่ซับซ้อน	96.7	3.3	0
3	การประสานงานกันระหว่างทีมห้องผ่าตัดและวิสัญญีกับผู้ป่วยและญาติ ทำให้ได้รับบริการที่ถูกต้องและมีความรวดเร็ว	100	0	0
4	การต้อนรับและอภัยภัยไมตรี ของทีมห้องผ่าตัดและวิสัญญี เมื่อท่านมาถึงห้องผ่าตัด	96.7	3.3	0
5	การแต่งกายและบุคลิกภาพของเจ้าหน้าที่ มีความเหมาะสม	93.3	6.7	0
6	การให้เกียรติท่านในฐานะผู้รับบริการที่มีความสำคัญ	100	0	0
7	การใช้กิริยา วาจา ในการให้ข้อมูลของทีมผ่าตัดและวิสัญญี	93.3	6.7	0
8	การได้รับข้อมูลเกี่ยวกับชนิดและขั้นตอนของการผ่าตัดและระงับความรู้สึก	80	20	0
9	การได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการเตรียมตัวและคำแนะนำการปฏิบัติตัวก่อนผ่าตัดและระงับความรู้สึก	100	0	0
10	การเปิดโอกาสให้ท่านได้ซักถามปัญหาข้อข้องใจ	86.7	13.3	0
11	การได้รับคำตอบในข้อซักถามที่ท่านสงสัย	93.3	6.7	0
12	การได้รับสื่อ สิ่งพิมพ์ แนะนำการรักษาพยาบาลและความรู้เกี่ยวกับการผ่าตัดและการระงับความรู้สึก	93.3	6.7	0
13	การปฏิบัติต่อท่านของทีมผ่าตัดและวิสัญญีขณะอยู่ในห้องผ่าตัดและห้องพักฟื้น	93.3	6.7	0
14	ความช่วยเหลือของทีมเจ้าหน้าที่ขณะรอรับการผ่าตัดอยู่ในห้องผ่าตัด	93.3	6.7	0
15	การพูดคุยและการให้ข้อมูลของทีมผ่าตัดและวิสัญญี	100	0	0
16	ระยะเวลาที่รอคอยก่อนเข้ารับการผ่าตัด	96.7	3.3	0

ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มารับบริการผ่าตัดหลังใช้แผนเตรียมความพร้อมในการดูแลผู้ป่วยผ่าตัดที่ได้รับยาระงับความรู้สึกความพึงพอใจโดยรวมร้อยละ 97.43

6. อภิปรายผล

ผู้วิจัยขออภิปรายผลการวิจัย ตามวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

หลังการใช้แผนเตรียมความพร้อมในการดูแลผู้ป่วยผ่าตัดที่ได้รับยาระงับความรู้สึกในผู้ป่วยที่มารับบริการผ่าตัดด้วยการให้ยาระงับความรู้สึก โรงพยาบาลวิเศษชัยชาญ อำเภวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนความรู้ในการปฏิบัติตัวก่อนและหลังการผ่าตัดและการระงับความรู้สึกเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ความวิตกกังวลขณะเผชิญสถานการณ์ลดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 97.43

ผลการศึกษา สอดคล้องกับการศึกษาของสมจิตต์ จันทร์กุลและคณะ(2558)⁽⁴⁾ สอดคล้องกับการศึกษาของชวีร์สิริ หงส์วิไล(2557)⁽¹⁾ สอดคล้องกับการศึกษาของกฤติน กิตติกรชัยชาญและคณะ(2557)⁽⁵⁾

7. ข้อเสนอแนะ

1. นำแบบแผนการเตรียมความพร้อมในการดูแลผู้ป่วยผ่าตัดที่ได้รับยาระงับความรู้สึกนี้ไปใช้ เป็นแนวทางในการพัฒนางานด้านการเยี่ยมเพื่อลดความวิตกกังวลในผู้ป่วยที่ได้รับยาระงับความรู้สึกในงานวิสัญญีอย่างต่อเนื่องต่อไป

2. โรงพยาบาลวิเศษชัยชาญเป็นโรงพยาบาลขนาดเล็กมีการผ่าตัดน้อยทำให้การตรวจเยี่ยมผู้ป่วยก่อนผ่าตัดทำได้อย่างใกล้ชิดรายบุคคล การนำเสนอวิธีทัศน์ด้วยสมาร์โฟนทำได้โดยง่าย ผู้ป่วยสามารถซักถามได้สะดวกสำหรับโรงพยาบาลใหญ่ผ่าตัดวันละหลายราย การตรวจเยี่ยมผู้ป่วยก่อนผ่าตัดเป็นรายกลุ่ม การนำเสนอด้วยสมาร์โฟน อาจไม่สะดวกควรนำเสนอผ่านหน้าจอขนาดใหญ่

3. ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะการให้ข้อมูลความรู้แก่ผู้ป่วยที่มารับบริการ ในด้านอื่นๆ เพื่อสร้างความพึงพอใจในผู้รับบริการให้ดียิ่งขึ้น ต่อไป

8. บรรณานุกรม

- ชวีร์สิริ หงส์วิไล ผลลัพธ์ของแบบแผนการเตรียมความพร้อมในการดูแลผู้ป่วยที่ได้รับยาระงับความรู้สึก [วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล]. มหาวิทยาลัยคริสเตียน; 2557.
- Spielberger, CD., Corsuch RL.& Lusheue RE. STAI Manual. California: Consulting Psychologists Press ologists Press. 1970.
- Best,JW. Research in education. Englewood Cilifts, New Jersey: Printice-Hall. 1970.
- สมจิตต์ จันทร์กุลและคณะ ผลของการสอนผู้ป่วยก่อนผ่าตัดหัวใจด้วยสื่อวิธีทัศน์ ต่อความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตนและระดับความวิตกกังวล วารสารพยาบาลกระทรวงสาธารณสุข. ปีที่ 26 ฉบับที่ 1 (มกราคม-สิงหาคม2019). 2558.

5. กฤติน กิตติกรชัยชาญและคณะ ผลของการประเมินก่อนการระงับความรู้สึกโดยใช้วิธีที่ศัลยกรรม
ด้วยต่อความกังวลก่อนการผ่าตัดของผู้ป่วยที่มาผ่าตัด โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยบูรพา [รายงานการวิจัย]
มหาวิทยาลัยบูรพา; 2557.